

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre 16 kor.
 Negyedévre 4 "
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre 20 kor.
 Negyedévre 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre 24 kor.
 Negyedévre 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadását
 vagy megőrzését nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

500 millió.

(K. Ö.) Egy komoly szaklap számítása szerint Bosznia és Hercegovina anektálása mintegy 500 millió koronába került. És mi hasznunk van belőle? Mindössze annyi, hogy Magyarország és Ausztria államjogi viszonya az anektált tartományokhoz, rendezést nyert. Anyagi hasznunk azonban az 500 millióból nincsen. Pedig úgy politikai, mint szociális szempontból mindig azt kell megvizsgálnunk, hogy valamely befektetésnek meglesz-e a várt gyümölcse.

Nohát itt elmondhatjuk, hogy ez az 500 millió korona teljesen elveszett. Hasznunk belőle semmi sem lesz. Mert mire is fordították az 500 milliót? Az egyes csapattestek kiegészítése, a tartalékosok behívása, erődítések, utak és katonai vasutak építése a felemelt létszám élelmezése és felszerelése eddig mintegy 400 millió koronát emésztett fel. A török birodalomnak a boszniai állami javakért fizettünk 60 millió koronát. Magyarország és Ausztria beszüntette Törökországban a postahivatalokat, a mi az idő folyamán 10 millió kor. veszteségre rug fel. A törökországi bojkott vám és adóvesztés címén szintén 10 millió korona kárt okozott a monarchiának. Magyarország és Ausztriának az annexió kiadásait kölcsönrel fogja fedezni. A régebbi kibocsátásokhoz képest legalább

3 és fél százalékkal olcsóbb lesz a kibocsátási árfolyam, a mi körülbelül 17 millió korona újabb veszteséget jelent. Ha összeadjuk az említett tételeket, megkapjuk az 500 millió koronát, mely nem befektetés, hanem egyszer és mindenkorra elveszett tőke.

Ha ehhez hozzá vesszük a veszteséget, mely a magántőkét érte, részint a bojkott mozgalom miatt, részint mivel a háborús hírek miatt a börze folyton nyugtalankodik és az árakat lemorzsolja, azt kell mondanunk, hogy Bosznia anektálása gazdaságilag nagyon rossz üzlet volt.

Na de meg van a remény a jövőre nézve. Boszniát kulturállammá fogjuk tenni, fogyasztóképeségét emelni és ezen az úton iparunknak piacot teremteni.

Nem tudom, így gondolkozunk-e mi magyarok. Az osztrákok legalább így gondolkoznak. Ha már elveszett az 500 millió, legalább legyünk azon, hogy ma-holnap hasznunk legyen belőle. Az osztrák ipari érdekeltségek — eddig sem pihentek — erősen mozgolódtak abban az irányban, hogy Boszniát gazdaságilag teljesen a hatalmukba kerítsék.

Követeléseik a következők. Bosznia és Hercegovina továbbra is közös kormányzat alatt maradjanak, nehogy annak esetén, ha Bosznia és Hercegovina Magyarországhoz csatoltatnék, a magyar vámok Boszniára és Hercegovinára is ki-

terjedjenek. Az Ausztria és Bosznia között való személy és teherforgalom javítandó és a bosnyák-dalmát csatlakozás kiépítendő. A posta, táviró és telefon-díjakat az ausztriai forgalomban érvényes díjakkal egyenlővé kell tenni. Sarajevóban országos takarékpénztárt kell létesíteni, a mely az osztrák és a magyar takarékpénztárakkal üzleti összeköttetésbe lépjen. A földtehermentesítési privilégiummal alapított Bosnyák agrár banknál Ausztriának paritásos befolyást kell biztosítani. Osztrák beviteli vállalatok és telepek létesítése. Bosznia kolonizációja.

Figyelemmel olvasva ezeket a követeléseket, látható, hogy az osztrák ipari érdekeltségek kész tervszerű programmal lépnek fel Bosznia gazdasági elfoglalására. Már most is ők az urak Boszniában. Vajjon nálunk nem jut eszébe azoknak, a kiket illet, hogy a kidobott milliókért mi is kompenzációt keressünk Boszniában? Tessék az osztrákok által kijelölt úton haladni. A politika révén vesztettünk 500 millió koronát, a közgazdaság útján keressük meg a kamatait.

Obstrukció a bank miatt. Tegnap az ülés folyamán Justh Gyula mégis megjelent a folyosón és ott Andrássy Gyula gróffal vitakozott. Többek között kijelentette az elnök, hogy a bank ügyet egyszer már dűlőre kell juttatni. Ha másképpen nem lesz lehetséges a bankügyet a függetlenségi párt megfogja ob-

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

A kínai jelmez.

Irtá: Leonid Andrejew.

Este hét órakor meg voltam győződve, hogy eljön s ezért határtalan volt az öröömöm. Köpenyem nyitva volt, két szárnyát szabadon lóbáta a szél, de sem a szelet, sem a hideget nem éreztem. Fejemet hátraszegtem s diáksapkám kihívólag volt hátratulva a nyakamba. Aki csak szembe került velem, azt mind bizonyos jóakarattal, a nőket bizonyos gyöngédséggel nézegettem, mert bár már nagy ére csak azt az egyetlent szerettem, a szívem azonban tele volt boldogsággal, hogy a többiek szemben sem maradhattam érzéketlen, vagy közönyös.

Háromnegyed hétkor már két gomb is hiányzott a köpenyemről. Igaz ugyan, hogy az asszonyokat még mindig szemügyre vettem, de a jóakarát és gyöngédség érzete nélkül. Most már csak azt az egyet vártam, a többi már közönyössé vált.

Öt perccel hét előtt nagyon melegem lett. Két perccel hét előtt fáztam. Pont hétkor pedig meg voltam győződve róla, hogy nem jön.

Félkilenckor a legmélyebb sajnálattal voltam magam iránt — az emberek leg-
 leggyöngédsége voltam. Köpenyem most már csak egy gombból, gallérom fel-
 fele volt, a homokomra esve,

hajam és bajuszom csupa dér, fogaim pedig hallhatólag vacogtak.

S mindez ő miatt! Szidalmaztam, de a legközelebbi pillanatban már megragadott, megkapott a lelkiismeret — talán nem jöhetett — beteg volt talán, vagy meg is halt! Meghalt! — s én szidalmazom őt!

— Vera Nikolajevna is ott lesz Polzowéknál, — mondja barátom minden hátsógondolat nélkül; ő persze nem is tudhatta, hogy a legzimankósabb tagyban félhétől félkilencig Verát vártam.

— Ugy? — mondom látszólag közönyös hangon, miközben szívem bevesen dobogott.

— Mit félek azok a Polzowok?

— Oh, nagyon kedves szeretetreméltó, vendégszerető emberek — gazdag kereskedői ház.

Még sohase voltam annál a családnál, de ma okvetlenül oda kellett mennem.

— Gyerekek, — kiáltottam vidáman, — ma tarsang utolsó napján, mi is mulatni akarunk!

— De hogyan? — kérdezi az egyik.

— De hol? — tudakolja a másik.

— Mindannyian a szótől ölünk s így jelmezbe Polzowékhoz betoppanunk.

Javaslatom általános helyeslésre talált. Fél óra múlva mi diákok mind a hátsó fodrásznál voltunk, akinek egy kis álarcosboltja is

volt s kicsi szobáját hidegséggel fiatalossággal s kitörő lármával töltöttük meg.

— A magam részére valami sötétet akarok, olyasvalamit, ami mellett bánatra, fájdalomra gondolunk, — mondom én.

— Talán egy spanyol grandnak ezt a fekete jelmezt itt? — javasolja a fodrász.

De ez az öltözet valamikor a nemes Cid óriási alakjával bíró lovag számára készülhetett, mert nyomban elmerültem benne mint valami mely szakadékban. Mikor ismét szerencsésen kilábaltam belőle, más jelmezt kértem.

— Mit szólna a clown-hoz? Szép, tarka, számtalan csilingelő csengettyűvel?

Méltatlankodva visszautasítottam.

— Vagy valami banditához. A nagy kalabriai kalap remekül fest, a tör meg különösen szép.

A tört ez pompásan illett a lelkiállapotomhoz, a kétségbeesésemhez! De sajna! az öltözet nagyon szűk volt s kicsi a számomra. A pópa csupa folt meg piszok, a csuhás barát pedig rongyos is volt!

— Nos, készen vagy e valahára, hisz már késő van, — nógattak a barátaim.

Nem maradt hátra már más, csak egy kínai. Belenyugodtam hát a sorsomba s elvettem a kínait. Hogy hogyan nézett ki s milyen volt a jelmez, arról hallgatok, — de az álarc, ami hozzátartozott!

Ha szabad magamat úgy kifejeznem, az az álarc egy megbabonázott arc lehetett. Volt szeme, orra, szája, — még pedig mind a kellő helyén — s dacára annak — mégsem volt

struálni. Az elnök eme kijelentése nagy helyesléssel találkozott, s maga Andrassy Gyula gróf is tart tőle, amit Justhoz intézett következő szavaiból lehet következtetni.

— Te föltétlen akarod az önálló bankot?

— Igen én akarom.

— Az már baj.

A banktárgyalások. A két kormány megbízottai összeültek konferenciára a bankügyben. Tanácskozásuk csak amolyan barátságos diskurzus lehet, mert az osztrákok tudni sem akarnak a kartelbankról. Erről a tényről csak Kossuth Ferenc audienciája után, tudomása van a függetlenségi párt vezető tagjainak, tehát Just Gyulának is. Ha meg rátérnének az önálló bank alapjára, úgy beavatottak szerint, a bankönállóságnak magában a függetlenségi pártban nincs oly sok rendületlen híve, mint az hiszik. Ha a választás az önálló és a közös bank között lesz: a függetlenségi pártnak igen jelentékeny része vonul a bankközösség védelmére az alkotmány- és a néppárttal együtt.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, március 1.

A képviselőház mai ülése csak fél 11 órakor nyílt meg. A késői megnyitásnak az volt az oka, hogy 10 órakor a Házban sem Just Gyula elnök, sem az alelnökök nem jelentek meg. Midőn híre terjedt a képviselők között, hogy *Just* Gyula és *Náday* fekvő betegek, nagy lett az ijedség, mert *Rakovszky*-t az első negyedóránban nem találták sehol s a legnagyobb igyekezet mellett sem tudták előkeríteni. Már-már azt emlegették, hogy vagy nem lesz ülés, vagy pedig korelnök, s így valószínűleg Madarász fog elnökölni. Közben jelentették, hogy a gyengélkedő Just fel fog kelni, de mielőtt még megérkezett volna, *Rakovszky* előkerült s megnyitotta az ülést.

benne semmi emberi. Még a halottnak se lehetett olyan merev, groteszk és hathatatlan arca, mint ennek a kinainak!

Barátaim neveltükben visszaestek a székekre, mikor felöltözve megláttak.

— Ember! te kaptad a legjobbat, a legeredetibbet! — kiáltották nevetve, míg én majdnem sirva fakadtam; de mikor tekintetem a tükörbe esett, magamnak is hangosan kacagnom kellett. Igen, most már én is meg voltam győződve róla, hogy az én jelmezem a legeredetibb!

— Becsületszóra fogadjuk, hogy álarcainkat semmiesetre se vesszük le, — javasolta valamelyikük.

— Megfogadjuk! semmi körülmények között! — hangzott aztán kórusban.

Csakugyan nekem volt a legeredetibb álarcom. Csapatosan fogtak körül Polzowéknál az urak és hölgyek. Megforgattak, meglöktek s egyre hangos kacagás környékezett. Nem bírtam szabadulni, velük kellett ugrálnom, táncolnom és kacagnom, akár volt kedvem hozzá, akár nem; pedig milyen messzire esett ez a vigság tőlem! Milyen elhagyottnak éreztem magam az álarc alatt!

Végre egyedül voltam vele. Dühösen ránéztem s mondom:

— Én vagyok, Vera!

A remekül ivelt szemöldök csodákozva emelkedik fekete szeméből, egy egész fénykévé lövel felém és — olyan ezüstcsengésű, vidám kacagás felelt a szavamra, akár a melegengető tavaszi napsugár.

Rakovszky István alelnök az ülést háromnegyed tizenegy órakor megnyitja.

A múlt ülés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése után az irományok és kérvények bemutatása következik. Majd a házszabályok értelmében felolvastatja mindazon interpellációkat, amelyekre ezideig válasz nem adatott.

Ezután a Ház áttér a házadóreformjavaslat szakaszonkénti tárgyalására.

A huszonnyolcadik, huszonkilencedik és harmincadik szakasz felszólalás nélkül, változatlanul elfogadtatik. A harmincegyedik szakaszt *Wekerle* Sándor miniszterelnök hozzászólása után folytatja a Ház.

Surmin György nincs jelen, a szakaszhoz a következők szólnak.

Sziklay Ottó: A házak 12—15 éves adómentességének meghosszabbítását kívánja.

Aródy Ernő az adómentesség meghosszabbítását a főváros területére is ki akarja terjeszteni.

Keller István Kíspeszt és Erzsébetfalva területére akarja kiterjeszteni a husz éves adómentességet.

Wekerle Sándor miniszterelnök változatlan elfogadásra ajánlja a szakaszt. Indokai a következők: Sehol nincsen olyan adómentességi kedvezmény, mint nálunk. A 12—15 évi adómentesség is csak rendkívüli esetekre adatott, még pedig a vidéki városok fejlesztése céljából. Kíspeszt és Erzsébetfalvára sem lehet kiterjeszteni az adómentesség meghosszabbítását, mert úgy a kormány, mint a hatóságok e helyek rendkívüli fejlesztését, csatornázását, utvonalaik kiépítését, közlekedési viszonyaiknak előmozdítását tűzték ki céljoknak. A konkrét cselekvés bérére kell lépni, építeni, fejleszteni, nem pedig adómentességi időket hosszabbítani meg. A szakasz változatlan elfogadását kéri.

Elnök felteszi a kérdést, hogy a Ház elfogadja-e változatlanul a javaslatot?

Polónyi Géza a kérdés feltevéséhez szól. Helytelennek tartja azt, hogy az elnök úgy tette fel a kérdést. Ez könnyen félreértésekre szolgáltat okot. Megeshetik például, hogy valaki tévedésből a maga módosítási indítványát is leszavazza.

Rakovszky István alelnök *Ugron* Gábor hozzászólása után kimagyarázza a kérdés feltevését és megújítja.

A Ház a szakaszt változatlanul fogadja el.

A 31—34-ig terjedő szakaszok felszólalás nélkül változatlanul fogadtatott el.

A 36—41. szakaszok változatlanul fogadtatnak el.

Polónyi Géza a 42. szakaszhoz szól, amely a kivetési eljárást tartalmazza. Módosítást ajánl.

Wekerle Sándor miniszterelnök hozzászólása után, aki az előtte felszólaló képviselő módosításának elvetését ajánlja, a Ház változatlanul fogadja el a szakaszt, A Ház így határoz.

A 43-ik szakaszt változatlanul fogadják el.

A 44-ik szakasznál

Polónyi Géza ajánl módosítást.

Wekerle Sándor miniszterelnök hozzászólása után változatlanul fogadja el a Ház.

A 45. szakaszhoz *Sümei* Vilmos szól. A szakasz két pontjához egy harmadik pontot kíván csatolni. A Ház a módosítást elfogadja.

A 46. szakaszhoz *Polónyi* Géza szól ismét. Módosítási indítványa van.

Wekerle Sándor miniszterelnök kéri a módosítás elvetését, mert az előtte felszólaló képviselő olyan módosításokat kíván mindig, mintha azok husz millió ügyvédember és nem husz millió állampolgár részére szolgálnának. A szakaszt a Ház szótöbbséggel változatlanul fogadta el.

A 47-ik szakasz felszólalás nélkül fogadtatik el.

A 48. szakasznál *Polónyi* Géza módosítványt nyújt be, amelyet a Ház a szakasszal együtt elfogad.

A 49. szakasz *Polónyi* Géza hozzászólása után változatlanul fogadtatott el.

Tíz perc szünet.

Szünet után *Just* Gyula elnökölt.

Az 54-ik szakasztól az 59-ig felszólalás nélkül fogadták el a javaslatot. Az 59-ik szakasznál *Polónyi* az adóeltiltásokat kifogásolja. A 60 és 61. szakaszokat felszólalás nélkül fogadták el. A 62. szakasznál *Polónyi* javasolja, hogy a törvény ne 1910-ben, hanem 1911-ben lépjen életbe.

Wekerle Sándor miniszterelnök: Hozzárul a javaslatához.

A 68 és 69. szakaszokat felszólalás nélkül fogadták el. A 69-ik szakasz elfogadása után a javaslatot részleteiken is elfogadta a Ház.

— Igenis, én vagyok, — én! — biztosítom őt komolyabban. — S mért nem jött el ma este?

Ő azonban csak nevetett, kacagott egyhuzomban, míg csak el nem fogta a köhögés. Nekem iszonyuan fájt ez a nevetés s visszafojtott dühvel követeltem a választ.

— Ez — ez maga? — szólt, kissé uralkodva magán. — Én istenem, be iszonyú kómikusan néz ki!

Ez már sok volt. Vállam leesett, fejem lekonyult a mellemre s mialatt ő még mindig nevetve s táncoló párokra tekintett, halkan és dühösen így szóltam:

— Nem szégyeli magát? nem restel nevetni? Nem érzi neveltséges álarcom alatt szenvedéseimet, fájdalmamat? Csakis azért vettem fel ez álarcot, hogy magát láthassam. Ön reményt nyújtott, hogy vizsontszeret s most kegyetlen módon ettől a reményemtől ismét meg akar fosztani... Hát mért nem jött?

Gyorsan felém fordult s rám tekintet. De megint csak elfogta a nevetés, csipkekendője mögé rejtette arcát s onnan felelte:

— De nézzen csak a tükörbe, kérem! Isteneim be kómikus magat!

Összeszorítottam fogaimat s éreztem, mint hagyja el arcomat a vér. Aztán egy pillantást vettem a fal felé s a tükörben ott láttam azt a halott, bamba, bámuló és ámuló kinai pófát... S magam is közel voltam hozzá, hogy kacagva fakadjak. De uralkodtam magamon s dühösen, parancsolón ráívaltam:

— De nem fog, nem szabad nevetnie! —

Rögtön elhallgatott s én a szerelemtől kezdtem neki mesélni:

Sohasem fejeztem még ki magamat olyan jól, mert soha nem szerettem még ilyen szenvedélylyel. A város kinjairól a féltékenység és kétségbeesés könnyeiről beszéltem neki. És láttam, mint hunyódnak le, mint simulnak azok a szép, hosszú szempillák az elhalványodott az arcára alá... Olyan szép volt e pillanatban, mint az ifjúság legelső édes álma. Tovább folytattam s szemem megtelt könnyvel, szívem csordultig megtelt, viharosan dobogott. Gyengéd mosolyt láttam ajakára lopódnai, édes fejcskése emelkedett, szívjósággal, csupa lélekkel teli nagy szemei felém fordultak és —

Soha életemben nem hallottam még ehhez hasonló féktelen, elementáris erővel kitörő kacagást!

Vidámságát vissza nem fojtva, továbbhant. Lángban égő arcomra pedig a borzasztó álarc alatt forró könnyek hullottak alá. Elhagytam a házat, de folyton nyomomban, sarkamban volt, fülemben csengett, üldözött a kiolthatatlan kacagás.

Barátaim lármázva vonultak a már csendes utcák végéig.

— Kolosszális sikered volt. De igazán nem is láttam még életemben olyan kómikus jelenséget. Fenomenális!... De mit csinálsz? Mért rángatod le az álarcodat?

— Gyerekek, megbolondult! Igazán; az egész öltözetet össze-vissza tépül — Es még sir is hozzá!

Igenis, sirtam — csakugyan sirtam. Mint a gyereki!

A tőkekamat és járadékadó.

A házadó javaslat után azonnal a tőkekamat és járadékadóra tértek át.

Éber Antal a címet kifogásolta, azért mégis elfogadta.

A Ház 2 órákor befejezte az ülést.

A Nagyváradi Takarékpénztár közgyűlése.

Nagyvárada legrégibb és legtekintélyesebb pénztárája a Nagyváradi Takarékpénztár vasárnap tartotta 62-ik évi rendes közgyűlését. A mint az elismerés és bizalom az intézet iránt a nagy közönség részéről mind fokozottabb mérvben nyilvánul meg, éppen ilyen fokozott mérvben nyilvánul meg az elismerés a részvényesek részéről az intézet vezetője s az igazgatóság tagjai iránt.

A kitűnő, országosan ismert jónevű pénztár működését nemcsak arra bazirosza, hogy minél nagyobb előnyöket biztosítson a részvényeseknek, hanem arra is, hogy mint a közgazdasági élet egyik jelentős faktora egészen betöltsé feladatát.

A részvényesek ezuttal is teljes megelégedéssel vették tudomásul az igazgatóság évi jelentését, és elismeréssel adóztak dr. Hoványi Géza vezérigazgatónak és az igazgatóságnak.

A közgyűlés lefolyása a következő volt:

A közgyűlésen megjelentek a következő részvényesek:

Aczél Zsigmond, Ágoston Péter, Balogh Kálmán, dr. Baróthy Ákos, Bartsch Artur, Benesik Sándor, Bogdán Jenő, dr. Bozóky Alajos, Böszörményi Géza, Csobánecz Lajos, dr. Demetrovics Elek, dr. Dénes Sándor, Des Echerolles Kruspér Gilbert, dr. Fászy Lajos, Fetscher Antal, Fényes Manó, Frankó Endre, ifj. Frankó Endre, Grabinszky Zsigmond, dr. Gyöngyössi István, Hanzély István, Hlatky Endre, dr. Hoványi Géza, dr. Hoványi Gyula, Huzella Gyula, Jancsó Lajos, Kaczián Károly, Kacziinszky Andor, Kirschner Mór, dr. Konrád Márk, Középpessy Kálmán, dr. Krüger Aladár, dr. Krüger Jenő, Lakatos Antal, Lopussny Gyula, Lukács Lajos, dr. Mayer László, May Sándor, Markovics Sándor, dr. Márkus László, Moskovics Párkás, Rimler Károly, Pallay Lajos, Papp János, Papp Imre, dr. Pataky Arnold, Sal Ferenc, dr. Schweiger Ede, dr. Stokker József, Sternberg László, Sonnenfeld Adolf, Szentiványi Adorján, Szilárdy Ernő, Szirmai Lajos, Szödenyi Nándor, Weisz Ernő.

Hlatky Endre igazgatósági elnök a közgyűlést megnyitó beszédében üdvözölte a megjelent részvényeseket. Letétbe helyezett 128 részvényes 389 részvényt s megjelent 54 részvényes, 361 részvényt, tehát a közgyűlés határozatképes. Beszédében kifejezést adott annak, hogy nem akar kiterjeszkedni, hogy mit ért el 62 év alatt a pénztárat s minő feladatokat teljesített és teljesít. Rámutat, hogy üdvösen hatott s a jövőre nézve óriási befolyással lesz az a körülmény, hogy a részvénytőkéket felemelték, mert minél nagyobb az alaptőke, annál nagyobb az intézet hitelképessége és a bizalom az intézet iránt s ez fontos, mikor itt 17 pénztárat gyakorol befolyást a hitelképességre és a betétekre. A Nagyváradi Takarékpénztár most is követi a régi principiumot, eljárásában nem csak a nagy haszon elérése, nemcsak a részvények értékének emelése képezi feladatát, de működése kihat a társadalom minden rétegére, a kínálat és kereslet szerint igazodik s tekintetbe veszi a hitelreszorulókat érdekeit is, nehogy kiszármányolja őket de áldásosan is működnek. Így talán nem érhet el oly nagy anyagi eredményt, de a nemes eszme mellett az intézet hírneve emelkedett s a bizalom is emelkedik. Hogy miként felelt meg az igazgatóság feladatának, azt a részvényesek döntenek el, de egyet konstatál. Az alaptőke emeléssel a részvényesek újabb vagyont fektettek be, de a vagyonuk ezzel emelkedett. Most nem lehet újabb részvényeket kibocsátani, csak jelzi, hogy még mindig nem annyi az

alaptőke, ahennyi kellene, de a jövőben erre kell gondolni. Egy ily régi pénztárnak 5-6 millió alaptőkére van szüksége. Eljön az idő, mikor az újabb alaptőke emelést keresztül kell vinni. Gondolkozzanak a felett a részvényesek.

Ezután kegyelettel emlékezett meg Kovács Béla, 21 évig volt igazgató haláláról. Indítványozza, hogy elhunyt felett a közgyűlés jegyzőkönyvében részvételt fejezze ki.

A közgyűlést ezzel megnyitotta.

A közgyűlés az indítványt elfogadta.

Ezután dr. Hoványi Géza vezérigazgató felolvasta az igazgatóság következő jelentését:

Midőn az 1908-ik, intézetünk fennállása óta a 62-ik évi üzletről jelentésünket előterjesztjük, mindenekelőtt meg kell emlékeznünk arról, hogy az elmúlt év a felemelt részvénytőkével való működésünknek első éve volt és hogy a kezdet azon várakozásnak, melyet a tőke felemeléshez kötöttünk, megfelelő eredményt mutat fel.

Áttérve az üzlet alakulásának egyéb körülményeire, jelentjük, hogy az 1907. év folyamán kezdődött pénzügyi szükséglet következtében felépített magas kamatláb, a betétek kamatlábának felemelését vont a maga után, s bár az elmúlt év második felében enyhülés állott be, sőt a gazdasági viszonyok is javultak, még sem állott módunkban az év elején felemelt kamatlábat évközben leszállítani. Ez a körülmény, továbbá az értékpapírok árfolyamának csökkenése és a jegybank jövődől szervezetének bizonytalansága érezhetően befolyásolták az elmúlt év üzleti eredményét, annál is inkább, mivel a hitelkényeket is igyekeztünk méltányos módon kielégíteni.

A múlt év eseményeiből egy örömdetes tényt szögezhetünk le, azt t. i., hogy a szabad versenyt akadályozó és főleg a vidéki pénztárak tevékenységére súlyosan nehezítő bankartell rövid idő alatt megszűnt.

Szomorú kötelességet teljesítünk annak bejelentésével, hogy Kovács Béla, igazgatóságunknak egyik érdemes tagja, a múlt év október havában elhunyt és indítványozzuk, hogy az elköltözöttnek 21 évet meghaladó idő alatt intézetünk érdekében kifejtett működését jegyzőkönyvünkben megörökítsük.

Tudomására hozzuk a t. Közgyűlésnek, hogy a múlt évi jelentésünkben feleltett azt a hét drb részvényt, melyekre nézve a részvényesek az elővételi jogot nem gyakorolták, az év folyamán értékesítettük és a befolyt 19699 koronát anélkül, hogy ezt az összeget az ideig nyereséghez számítottuk volna, a rendes tartalékalaphoz csatoltuk; továbbá, hogy az ártolyamhanyatlásból az értékpapíroknál előállott veszteséget az e célra szolgáló értékpapír-ártolyam-különbözeti tartalékalapból fedeztük, minek folytán ezen alap 35836 kor. 43 fillérrel csökkent; azonban megjegyezzük, hogy jövedelemelosztási tervzetünk elfogadásával a rendes tartalékalap ebben az évben 37093 kor. 81 fillérrel emelkedik.

Bejelentjük, hogy az intézet 50 éves fennállása alkalmából tett 10 000 korona alapítványi tőke a jövedelem felosztási tervzetünkben javaslatba hozott 2000 koronával, mint utolsó részlettel, most már egész összegében rendelkezésre áll és hogy ezen összeg kama át, az év folyamán, a kereskedelmi pályán működő egy érdemes ifju segélyezésére fogjuk fordítani.

Az egyes üzletágakra vonatkozó forgalmi kimutatásunkból azon örömdetes meggyőződést szerezhetik a tisztelt részvényesek, hogy üzletágaink mindenikében emelkedés tapasztalható.

Ezek után indítványozzuk, hogy a 314772 kor. 39 fillér jövedelemből fordítsassék:

I. Leírásokra: váltó, ingatlan-, per és óvatolási, jelzálog és folyószámlán	34321.58 K
III. Tartalékalap gyarapítására	14022.55 K
IV. Jubileumi alapra	2000 — K
V. Intézeti megalap gyarapítására	5000 — K
VI. Tisztviselők jutalmazására	7100 — K
VII. Igazgatók, felügyelők és vezérigazgató jutalmára	36000 — K
VIII. Osztó ékul részvényenként 350 kor.	210000 — K

IX. Mindezek levonása után a nyereségből még fennmaradó . 3328.26 K mint külön dotálás, a tartalékalaphoz csatolassék.

Midőn az előadottak után arra kérjük a t. Közgyűlést, hogy meghallgatva a felügyelő-bizottság jelentését, a betérjesztett mérleget, erre vonatkozó indítványaink megszavazása által végleg megállapítani és az 1908-ik üzletévre a felmentvényt úgy az igazgatóságnak, mint a felügyelő-bizottságnak megadni méltóztassék, egyúttal javaslatba hozzuk, hogy a részvényenként megállapítandó 350 korona — a 30-ik sz. szelvény ellenében — folyó évi március hó 1-ső napjától legyen intézetünk pénztára részéről kifizethető.

Az igazgatóság jelentését elfogadták s a felmentvényt megadták.

A nyugdíjalap állaga 1908. év végén 221,155 K 37 fillér volt. Az erre vonatkozó jelentést tudomásul vették.

Következett ezután az alapszabályok néhány pontjának módosítása. Lényegesebb módosítás, hogy az igazgatósági tagok számát 5-ről 6-ra emelték, a napibiztosok számát pedig 15-ről 18-ra.

Ezután a választásokat ejtették meg és pedig elsősorban a Kovács Béla halála folytán és az ujonnan rendszeresített két igazgató állásra.

A titkos szavazásnál beadtak 359 szavazatot s Lopussny Gyula 343, Fényes Manó 331 szavazattal igazgatókú megválasztottak.

A Lopussny Gyula igazgatóvá történt választása folytán a felügyelő-bizottságban megüresedett helyre, a beadott összes szavazatokkal (315) dr. Hoványi Gyula választott be a felügyelő biz. tagnak.

Végül napi biztosokká választottak 3 évre: dr. Bozóky Alajos, Fráter Kálmán, Jancsó Lajos, dr. Medvigy Gábor, Petry Gyula és Szentiványi Adorján; 2 évre: Ágoston Péter; 1 évre: dr. Sonnenfeld Zsigmond.

Az elnök elzetésével a közgyűlés véget ért.

Wekerle Bécsben.

Bécsből táviratozzák: Wekerle Sándor miniszterelnök, aki Darányi Ignác földmivelésügyi miniszterrel, valamint dr. Bárczy István és dr. Koós Jenő titkárokkal szombaton este 7 órákor Bécsbe érkezett, még a vasuton hosszabb megbeszélést folytatott Széll Kálmánnal, aki az ut egy részét a miniszterelnök szalonkocsijában tette meg. Bécsbe érkezvén, a miniszterek a magyar minisztérium bankgassei palotájában szállottak meg, ahol Darányi földmivelésügyi minisztert rögtön megérkezése után fölkeresték a magyar földmivelésügyi minisztériumnak itt időző kiküldöttei, Ottlik államtitkár és Toth miniszteri tanácsos, akikkel a miniszter hosszabb ideig tanácskozott.

Vasárnap Wekerle miniszterelnök már a kora reggeli órákban Saterényi József államtitkárral tanácskozott, aki szombat este 10 órákor Kossuth kereskedelemügyi miniszter képviselőben érkezett Bécsbe. A miniszterelnök egyenyed 10 órákor a közös hadügyminisztériumba ment, ahonnan fél 11 órákor visszatért a magyar házba.

Bécs, febr. 26. A közös külügyminisztériumban folytatott tanácskozásokról a következő hivatalos kommunikét adták ki: báró Aehrenthal közös külügyminiszter elnökletével vasárnap délelőtt 11 órákor a függőben lévő román kereskedelmi szerződési tárgyalások ügyében közös miniszteri értekezlet volt. Az értekezleten résztvettek: dr. Wekerle és báró Bienerth miniszterelnökök, Bilinsky lovag osztrák pénzügyminiszter, dr. Darányi és dr. Braf földmivelésügyi miniszterek, dr. Weiskirchner osztrák kereskedelmi miniszter és Kossuth magyar keres-

kedelemügyi miniszter képviseletében Szerényi államtitkár.

A közös miniszteri értekezlet behatóan tárgyalta az említett szerződési tárgyalásoknak jelenlegi állását, valamint azokat az utakat és módokat, amelyek a még fennforgó ellentétek kiegyenlítésére kilátásba veendőek. A tanácskozáson résztvevő két kormány egyértelmű határozatának megfelelően a bukaresti osztrák-magyar követet a tárgyalások folytatásához szükséges utasításokkal látták el.

Az értekezlet 1 és fél óra hosszat tartott.

Wekerle a királynál.

Wekerle Sándor miniszterelnököt, aki valamivel korábban távozott a külügyminisztériumban tartott közös miniszteri értekezletről, 8 Fel-sége 12 órakor kihallgatáson fogadta. E kihallgatáson a miniszterelnök a magyarországi belpolitikai helyzet legújabb mozzanatairól tett jelentést.

Háboru vagy béke.

Oroszország Szerbiához.

Pétervár, febr. 28. Az orosz kormány tudja, hogy Szerbiának territorális engedmények iránti követelése a hatalmaknál sem rokonszenvre, sem támogatásra nem találta és hogy Szerbia ezeknek rokonszenvét csak úgy tarthatja meg, ha az említett követelésekről, amelyek a monarchiával fegyveres konfliktust idézhetnek elő, elejtendő. Tekintettel a Szerb kormány által kifejezett azon szándékra, hogy a nagyhatalmak kívánságait szem előtt akarja tartani, Oroszország azon tanácsot adja, jelentse ki a szerb kormány határozottan, hogy territorális követeléseire nem ragaszkodik és az összes napirenden álló kérdéseket illetően teljesen a nagyhatalmak döntésére bizza magát.

Békés hírek.

London, február 28. A mai reggeli lapok örömmel üdvözlözik azokat a nem várt kilátásokat, amelyek a dolgok mai alakulata folytán a közeli keletet illetően megnyitották és általánosságban kedvezőbben ítélik meg a nehézségek megoldására nézve fennálló esélyeket. — Az Observer szerint Szerbia reménytelen álma, hogy boszniai, hercegovinai, novibazári, horvátországi, dalmáciai, montenegrói és hazájabeli szerbek egyesülni fognak az ország határainak megnagyobbítása érdekében, hasonló a Lengyelország feltámadásához fűzött vágyhoz. Az angol kormány nemcsak nem hajlandó Szerbia vágyainak eleget tenni, hanem általános az a fel-fogás, hogy a monarchiának azokat megengedhetleneknek kell kijelentenie.

Konstantinápoly, február 28. Portai és diplomáciai körök nézete szerint az osztrák-magyar és szerb háboru veszélye a hatalmak demarcheja és a szerb kormány kijelentése folytán távolabb esett. A szerb ügyvivő a török ideiglenes külügyminiszterrel közölte kormányának egy táviratát, mely szerint az új szerb kormány átvette a régi kormány politikáját, mely az ország létérdekeinek védelmére irányult. A határon álló csapatok parancsnokságához ismét azt az utasítást intézték, hogy lehetőleg akadályozzanak meg minden oly incidenst, amelyet a szomszéd monarchia provokációnak tekinthetne. A görög Neologos a

szerb ügyvivővel folytatott interjút közöl, melyben az kijelenti, hogy Szerbia bizik abban, miszerint a hatalmak konferenciája a szerb nemzet jogos követeléseit nem fogja figyelmen kívül hagyni és hogy bizik a békés megoldásban. — A Jeni Gazetta vezércikke attól tart, hogy Európa békésirányú törekvései sikertelenek lesznek. A lap nem látja szívesen a háborút, mert az a hír van elterjedve, hogy Szerbia a Novibazár szandzsákokat okkupálni akarja és mert háboru esetén Törökország nagy költségek árán kénytelen volna katonaságot összehívni a határon.

Marinkovics volt oroszországi katonai attasé szerint a szerbek, akár beleegyeznek a dologba Oroszország, akár nem, be fognak törni a Szandzsákokba. Kijelentette, hogy Oroszország kötelezte magát arra, hogy Szerbiát anyagilag és erkölcsileg támogatja.

A török külügyminiszter Bécsben.

Rifát pasa török külügyminisztert tegnap délelőtti külön kihallgatáson fogadta a király. A török külügyminiszter bizalmas körben kijelentette, hogy a szerb löpörnek csak a durrogása tulságosan hangos s épp ez okon tulságos komolyságot a harci zajnak nem tulajdonít.

UJDONSÁGOK.

Tájékoztató.

Március 1—5. Csiszke- és kézimunka kiállítás a Keresk. kamara helyiségében.

Március 3. Közigazgatási bizottság ülése a megyeházán d. e. 9 óra.

Március 4. Városi közigazgatási bizottság ülése d. u. 3 óra.

Márc. 4. Farkas Edith előadása d. u. 6 órakor jogakadémián.

Március 7. A nagyváradai tisztviselők fogyasztási szövetkezetének közgyűlése délelőtti 11 órakor az »Othón«-ban.

Március 7. A Kath. Kör közgyűlése és Palotay emlékünnepe d. e. 11 óra.

Március 11. Városi közgyűlés d. u. 3 óra.

Márc. 18. A kath. kör. bört. estéje d. u. 6 órakor a jogakadémián.

Ápr. 1. A kath. kör bört. estéje d. u. 6 órakor a jogakadémián.

Ápr. 15. A kath. kör hangversenye d. u. 6 órakor a főgymnáziumban.

* A csipke kiállítás megnyitása.

Tegnap ünnepélyes keretben ment végbe a Kereskedelmi és iparkamara termében a Nagy Ida-téle sóvári és sümegi csipkeverő-telep remek munkáinak kiállítása. Előkelő hölgyeink nagy számmal voltak jelen a kiállítás megnyitására. Huzella Gyula keresk. kir. tanácsos, a kamara elnöke, mint a kiállítás védnöke, nyitotta meg a kiállítást. Rövid, csinos beszédben fejtette ki a női kézimunka fontosságát, majd rátért a csipkeverésre, amely oly remek dolgokat produkál, mint az a kiállításban látható. És ezeket a pompás dolgokat a legszegényebb nép készíti. Figyelmébe ajánlja a kiállított szép dolgokat a hölgy közönségnek, azzal, hogy azokból a lehetőség képest vásároljanak. A megnyitás után az előkelő közönség nagy érdeklődéssel tekintette meg a kiállított szébb tárgyakat. Remek gallérok, szalagcsipkék, csipkebluzok s száz és száz más kendők, ruhák, egész garmadája van szétrakva igen izlésesen a nagy asztalokon, állványokon, szóval az egész tágas terem tömve van igazán pompás munkákkal. Több drága, remek munkájú mise ruha, a hozzávaló stollák-

kal, karóvekkal. Külön van kiállítva több remek nehéz arany és ezüst csipke, amelyeket Izabella főhercegnő rendelkezésére készítettek. Nagy kollekcióval van képviselve a csetneki magyar csipke. A kiállításban Nagy Ida urhölgy nyújt felvilágosítást. A kiállítás március 5-ig lesz nyitva s teljesen díjtalanul tekinthető meg. Ajánljuk előkelő közönségünk figyelmébe.

* **Megkezdődik a sorozás.** Megirtuk annak idején, hogy a honvédelmi miniszter a sorozásokat felfüggesztette arra az időre, ameddig a katonai javaslatokat le tárgyalják. Az intézkedés alapján a megyében beszüntették a sorozási munkálatokat s így a sárréti járásban a sorozás elmaradt. Tegnap a honvédelmi miniszter ismét rendeletet küldött a törvényhatóságokhoz ebben az ügyben. A rendelet szerint az általános sorozást március 8-án kezdik meg és május 15-éig be is fejezik. A március 8-áig kitűzött, de elmaradt sorozásokat a legutolsó sorozás után, tehát május 15-ike után fogják megtartani.

* **Az építőmunkások ügye.** Az építőmunkások országos szövetsége nagyváradi helyi csoportjának működését a belügyminiszter tudvalevőleg felfüggesztette. A felfüggesztő miniszteri rendeletnek a rendőrhatalóság részben mult hó 25-én, s részben tegnap szerzett fogantat. 25-én a rendeletet a csoport elnöke és tagjai előtt hirdette meg a hatóság s tegnap délután fogantatosították a helyi csoport Szacsvai-utca 24. sz. a. helyiségében a vagyonkezelés rovan-csolását *Mendelényi Béla* fogalmazó rendőrhatalósági kiküldött *Budaházy Kálmán v. könyvvezető* kíséretében. Ez alkalommal megszámloltatták a csoport pénztárait és 2 ellenőrt. Vagyont, legalább készpénzt nem találtak. A könyvek szerint 19 fillér tulkiadás mutatkozik. Ezután a hatósági küldött a pénz és vagyonkezelésre vonatkozó összes irományokat lefogalta, és elvitte a pénztár főkök kulcsait is. Meg kell jegyezni, hogy a pénztári könyvek vezetése kifogástalan s minden kiadási tétel okmányolt. A csoport további sorsa iránti javaslatát a főkapitány holnap teszi meg.

* **Uj miniszteri titkár.** A belügyminiszter *Staudt József* miniszteri titkár címmel és jelleggel felruházott miniszteri segédtitkár miniszteri titkárrá nevezte ki. Az új miniszteri titkár több éven át Nagyváradon mint főispáni titkár szolgált.

* **A nagyszántói munkásházak.** A Nagyszántó község lakossága igen kellemetlen helyzetbe jutott a báró Königsvalter-féle birtok parcellázása által. Ugyanis a báró volt birtokán dolgozó munkások most a parcellázás után mindnyájan kénytelenek otthagyni eddigi helyüket és beköltözni a községbe. A községben pedig nincs kiadó ház s így a munkások hajlék nélkül maradtak. Most a lakásnékül maradt munkások kérvényt adtak be a vármegyéhez s kérték, hogy az építendő munkásházakból Nagyszántó községében is építsenek tizen-négyet.

* **Széplak ártézikutért.** A széplaki előljáróság folyamodást nyújtott be a minisztériumhoz, melyben a víz hiánya s annak rossz minősége miatt egy ártézikut létesítését kéri. A minisztérium egy szakértő bizottságot fog Széplakra küldeni, hogy szükség-e az ártézikut s ha igen, hol lesz a legcélszerűbb a furás eszközlése.

* **Megmarta a veszett kutya.** Beeli tudósítónk jelenti, hogy egy megveszett eb súlyosan megmarta *Szabó János* 16 éves fiút. Budapestre szállították.

* **Intézkedések az esetleges árvíz ellen.** Margittai tudósítónk írja, hogy a községben erősen folyik az esetleges árvíz elleni védekezés. A *Berettyó és Bisztra* folyók mentén a veszedelmes pontokat földhányásokkal erősített meg az előjáróság. A folyók mentén fekvő s az árvízveszedelemnek különösen kitett helyeken a házakból kilakoltatták az embereket s azok bent a faluban ültöttek fel ideiglenes tanyát. Az olvadás már megkezdődött s a másfél méteres hó lassan fogyni kezd. Remélik a Margittaiakat, hogy ha eső, vagy hirtelen hőmérsékletváltozás be nem áll, úgy veszély nincs.

* **Laszku Demetert letartóztatták.** *Laszku* Demetert, a híres román izgatót, mint azt Predealból táviratozzák a határrendőrségi kapitányság letartóztatta. *Laszku* 1907-ben a *Tribuna* című lapban államellenes izgatásokkal teli cikket írt, amiért a nagyváradai törvényszék 6 hónapi államfogházra ítélte. *Laszku* a büntetése elől megszökött. Eddig hasztalanul kereste a rendőrség, míg végre most kézrekerült. A brassói rendőrség telefonált a nagyváradai ügyészségre, hogy az éjjel fegyveres őrcsapat kísérik az elfogott szökevényt.

* **Elítélt sikkasztó.** Két hónappal ezelőtt történt, hogy *Kamocsa* Imre szolga 2000 koronát sikkasztott a *Mezei* Mihály kir. közjegyző által reábizott pénzből s azzal megszökött. A tegnapi törvényszéki tárgyaláson az elfogott sikkasztó szolga mindent bevallott s így a kir. törvényszék másfél évi fogházra ítélte *Kamocsa* Imrét. Védő *Polynár* Széver volt.

* **Tejvizsgálat.** Vasárnap hajnali 4 órakor megjelent a piacon *Réz* Bertalan tb. r. alkapitány dr. Nemes Áron ker. t. orvos kíséretében és reggeli háromnegyed 9-ig a piacra hordott tejet vizsgálták meg. A váratlan és jókor megkezdett vizsgálat eredménye az lett, hogy 3 mezőkeresztesi, 1 szentjánosi, 1 püspöki- és 1 köröstarjáni termelőtől (névszerint *Fábián* Zsigmond, *Szöke* Lajos, *Nagy* Károlyné, *Halmos* Ferenc, *Haraszi* Sándor és özv. *Tábori* Sándorné) 11 kanna vizes tejet kobozott el a rendőrség. A tejet nyomban meg is semmisítették s az árusok ellen kihágási uton járnak el. Érdekes, hogy az esetnek futótűzként híre szaladt s a termelők, úgy látszik, lehetett reá alapos okuk, mert futva hagyták el a piacot.

* **A kórház kitelepítése.** A biharmegyei kórház kitelepítésének ügyét ismét egyfelől több ok hátráltatja. A miniszter ugyanis a megye által megszavazott egy százalékos pótdótot nem hagyta jóvá. A törvényhatóság ezenkívül még egy fél százalékos szavazott meg közegészségügyi alap létesítése végett. Ebből az alaphoz segített volna elő a megye a vidéki egészségügyi helyzet javítását. Ezt azonban egy fél százalékos pótdótból nem lehet fedezni. A törvényhatóság a pótdótot 1909 évre vette fel a költségvetésbe, egy évi pótdótból pedig sem a kitelepítés, sem a vidéki egészségügyi helyzet nem javítható meg s ezen az alapon a jóváhagyást megtagadta a miniszter. Egyszerűsített utasította is a vármegyét, hogy hozzon új határozatot és abban tüntesse fel, miszerint hány évig van szüksége a pótdóra, mert addig egyáltalán nem eszközölhető ki kormányhatósági jóváhagyás. A miniszteri leirattal a folyó hóban tartandó közgyűlés fog foglalkozni és akkor a szakosztály azzal a javaslattal fog előállni, hogy a pótdótot 50 évre engedélyezze a vármegye.

* **A katonák napi étkezési díja.** A közös hadsereg és a honvéd legénységének (örmeztől lefelé) átvonulás alkalmából a

szállásadók által kiszolgáltatandó étkezésért a katonaság által fizetendő térítési összeget az 1909 évre most állapította meg. Ezen összeg a tiszántúli kerületben 47 fillérben állapított meg.

* **Farkas Edith Nagyváradon.** Elvezetes és érdekesítő lesz a kath. kör idei első böjti estélye. *Farkas* Edith alapítványi hölgy, a katolikus nőmozgalmak ideális lelke vezére fog előadást tartani. *Farkas* Edith neve immár országosan ismert nemcsak a katolikus mozgalmakban való aktív részvétele, hanem valóban kiváló szónoki tehetsége folytán is. Előadása elé méltán néz nagy várakozással a nagyváradai közönség. A műsor további számai, *Lamprecht* Mária zongorajátéka, *Ziffer* Jenőné éneke és a térfigar által előadandó magyar dalok: mind méltó kereteitül ígérkeznek az előadásnak. A csütörtöki böjti estély a kir. kath. jogakadémia dísztermében lesz megtartva s este 6 órakor kezdődik.

* **Ápolónőt keresnek.** Állandó alkalmaztatásra, írni, olvasni tudó, jó erkölcsű, magános ápolónő kerestetik. Jelentkezni lehet, a városi tisztviselő hivatalában délelőtt fél 9 órától 10 óráig. Nagyvárad, 1909. február 26. Dr. *Baróthy* Akos, tisztviselő orvos.

* **Holttest a hó alatt.** Széplaki tudósítónk jelenti, hogy február 15-én *Diósadi* István egy öreg töpörödött ember Borzók községbe ment a kavicsbányába, hol foglalkoztatva volt. Utközben bepálinkázott s leült a hóra, hogy megpihenjen. Annnyira ittas volt, hogy elfogta az álmot s megfagyott. A hó pedig esett hatalmas pelyhekben s teljesen befedte a megfagyott embert. Több, mint fél méteres hó fedte be lassankint *Diósadi* holt tetemét. Hozzá tartozói hasztalan keresték az öregot, nem találták sehol. Most aztán, hogy beállt az enyhe idő ismét felszínre került *Diósadi* csonttá fagyott jégszobra, mire az uton járó emberek akadtak rá. Az ügyet az előjáróság bejelentette az ügyészségnek.

* **Elfogott tolvaj.** Annak idején megemlékeztünk arról az esetről, melynek *Pávek* volt a hőse, ki *Kortya* Lőrincztől egy tehenet lopott s azt a nagybárdi vásáron 30 forintért eladta s a kapott pénzzel megszökött. Jelenti tudósítónk, hogy a tolvajt a csendőrség elfogta.

* **Elhunyt számtiszt.** Mint részvétellel értesültünk *Sávek* Gyula pénzügyigazgatósági számtiszt tegnap meghalt. A fiatalon elhunyt számtisztet hozzátartozói kívül a kiterjedt rokonsága is gyászolja.

* **Vérekező fékező.** *Bika* Simon mozgonyvezető panaszt emelt *Mánye* Miklós fékező ellen, aki vele szolgálat közben a várad. velencei pályaudvaron összeszólalkozott és késsel megtámadta, sőt lapockáján meg is szúrta. A sérülés könnyebb természetű. Rendőrség folyamatba tette az eljárást.

* **Elütötte a szekér.** Tegnap reggel 9 óra tájt *Gábris* Margit 10 éves leányt a *Stefánia* műmalom előtt egy falusi szekér elütötte. A leányt eszméletlen állapotban vitték haza szüleinek Erzsébet-u. 12 sz. a. lakására. A vizsgálatlan kocsi ellen, ki *Szabó* Béla hegyköz-pályai 16 éves suhanc. A rendőrség folyamatba tette az eljárást.

* **Konyár község a nagyvárad—debreceni vasutért.** A nagyvárad—debreceni vasut megvalósítása érdekében hozott képviselőtestületi határozatokat, melyekben hozzájárulási összeget szavaznak meg, a miniszter egymásután hagyja jóvá. Tegnap Konyár község határozata jött le a minisztertől jóváhagyva. A község 90.000 korona hozzájárulási összeget szavazott meg a vasut részére.

* **Kettő közül a harmadik.** Vaskóhi tudósítónk jelenti, hogy *Tomucz* Pásk petrósi lakos összeveszett *Tomucz* Jakabbal s a nálla lévő fejszével feléje sujtotta. A fejsze vasa a lendület következtében lerepült a nyélről s *Tomucz* Györgyöt, ki ép a házból kilépett, fején súlyosan megsebezte. Az ügyészség elrendelte a vizsgálatot, megbizva azzal *Aszalay* Sándor járásbíróval.

* **Meglopták.** Homolya István panaszt emelt, hogy Nyárfa-u. 10 sz. a. lakása udvarán levő tyukketrecből 4 darab tyukot 12 korona értékben elloptak. Nyomozás folyamatba tetetett.

* **Rejtélyes tűzhalál.** Bihartélegyházán tegnap reggel megégve találták *Kozma* Zsuzsán 67 éves asszonyt. A halottkém, aki egyszerű parasztember, a megégett asszony testén olyan nyomokat talált, melyből arra következtetett, hogy bűneset torog fenn. A halottkém jelentést tett a hatóságnak, mely szigorú vizsgálatot indított s csak hosszas kutatás után tudta megállapítani, hogy az asszony magára rántotta a tűzhelyet és ennek következtében égett meg.

* **A 48-as népkör gyűlése.** A nagyváradai 48-as népkör ma (kedden) délután 6 órakor, a városi bazár épületben levő helyiségében választmányi gyűlést tart.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Kedd: Jókedvű paraszt.

Szerda: Izrael.

Csütörtök: Gésák.

Péntek: Heidelbergi diákélet.

Szombat: Tanítónő, Posia Mariska állami tanítónő fellépésével jótékony célú előadás.

Vasárnap délután: A király. Este: Tatárjárás.

IRODALOM.

☒ **Népnevelési Közlöny.** A Bodnár János ig. tanító szerkesztésében megjelenő Népnevelési Közlöny legújabb (12.) száma ismét a szokott élénk tartalommal jelent meg. A mi házuk cím alatt a szerkesztő ír vezető cikket a létesítendő tanító árvaházról. *Albisy* Katalin Az iskola mostoha gyermeke címmel írt cikket. A Tárcában *Gárdonyinak* van egy 8 soros kis pompás verse. Még egy cikk, *Krónika* egyesületi élet, művészet, irodalom, lapszemle gazdag tartalmu rovatok egészítik még ki a lap tartalmát.

EGYESÜLETEK.

☒ **(Népnevelési Egyesület előadása.** A Népnevelési Egyesület szabadiskolája minden ízében sikerült előadást tartott a múlt vasárnap a községi polgári iskola zenetermében. Az első előadó *Buday* Alajos polg. iskolai tanár volt, aki jelenleg éppen nagyon aktuális tárgyról: a hadsereg szervezetről mondott tanulságos és érdekes dolgokat vetített képek kíséretében. Bemutatta a katonalelet minden nevezetes mozzanatát, a hadsereg modern intézményeit stb. Utána *Balogh* Károly köz. iskolai igazgató értekezett a magyar zenéről, amelynek keretében szebbnél szebb zeneszámokkal illusztrálta előadását. Kellemes és élvezetes előadásban vezette végig a hallgatóságot a magyar dal történeti emlékein. Kezdve a turáni föld dalköltészetén a magyar sirva vigadás minden kor szakbeli változatát bemutatta. A kuruc kor nótáit *Laseczik* Ernő tanítóképző intézeti tanár tárogató szólója varázsolta elő. *Lobermayer* Gyula zenetanár szintén kurucnótákat énekelt.

Katholikus és protestáns egyházi énekeket *Resch* Mihály mutatott be harmonium kíséretében. Az újabb magyar nótákat Balogh igazgató és Kiss Sándor zeneanár hegedűn adták elő. Az előadást a népdal és a magyar klasszikus zene néhány művelőjének vetített képét is bemutatták. A minden ízében sikerült előadás a szabadiskola legszebb sikerei közé tartozik.

Igazságszolgáltatás.

§ **Alaptalan vád.** *Matyika* Péter remetei lakos vendégül fogadta *Sziku* Gligor 75 éves szomszédját s vele beszélgetésbe elegyedett. Hogy, hogy nem valamin összeszólalkoztak s *Matyika* annyira méregbe jött, hogy vendégét formaliter kidobta lakásából. Az öreg *Sziku* egy hét múlva az eset után meghalt. A csendőrség *Matyika* Pétert okozta a halál bekövetkezése miatt ellene megtette az intézkedéseket. Orvosi szakértők küldettek ki, kik megállapították, hogy a halál oka nem *Matyika* Péter bántalmazása, hanem végelgyengülés volt s így *Matyika* felmentetett a vád alól, s rögtön szabadlábra helyeztetett.

TÁVIRATOK.

A főrendiház ülése.

Budapest, március 1. Saját tudósítónktól. Tegnap délután 4 órakor ülést tartott a főrendiház. Az ülésen az ujoncjavaslatot tárgyalták. A javaslatot gróf Tisza István is hozzászólt és helyeselte a létszámmelést. Rámutatott a balkáni viszonyokra, melyek a létszámmelést okadatolták tették. — Végül Bosznia annexióját helyeselte. A főrendiház az ujoncjavaslatot elfogadta.

A perzsa forradalom.

Teherán, márc. 1. Restből felette aggasztó hírek érkeznek. A forradalmárok az orosz-uton erődtímenyeket építenek és aknákat vetnek, hogy a csapatok közlekedését megakadályozzák. A személy- és teheráruforgalom majdnem teljesen megszűnt. Teheránban a lakosság az idegen követsegeken keres menedéket. B fővárosban szétszórtot proklamációkban a forradalmárok jelentik, hogy a várost bombázni fogják.

KÖZGAZDASÁG.

= Gazdasági tudósítók megbízása.

A földművelési miniszter a belényesi járásra *Gera* Sándor belényesi lakost, a berettyóújfalui járásra pedig *Brózik* Dezső berettyóújfalui lakost a gazdasági tudósítói tiszttel bízta meg.

= **A bornyilvántartások idejének meghosszabbítása.** A földművelésügyi miniszter körirreletet intézett Nagyvárad város törvényhatóságához, amely szerint a borhamisításról és a hamis bor behozataláról szóló törvényben előírt bornyilvántartások életbeléptetésének határidejét március hó 1. helyett ez évi június hó 1-ig meghosszabbította.

A gabonátözsde határidői.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, febr. 27

Buza május	50 kilogrammonként	11.60
Buza okt. —	— — —	10.38
Rozs okt. —	— — —	8.96
Zab májusra	— — —	—
Zab okt. —	— — —	7.04
Tengeri máj. 1908.	— — —	6.85
Tengeri jul. —	— — —	6.69

Ertéktözsde.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, febr. 27

Osztrák hitelrészvény	— —	631.25
Magyar hitelrészvény	— —	748.—
Leszámlító bank	— —	743.75
Rimamurányi	— —	561.50
Osztrák-m. államvasúti részv.	— —	692.25
Közuti vasut	— —	552.—
Városi villamos vasut	— —	269.—

SZERKESZTŐI PÓSTA.

B. B. Jönni fog.

REGÉNYCSARNOK.

EMIKE.

IRTA:

HAJDU IMRE

(Folytatás.)

60.

— Helyesen! most tehát te itt maradsz a leánynyal, s bevárjátok a temetést, én pedig rögtön haza indulok, s iparkodni fogok ártatlan leánya iránt azt az örült bolondot kiengesztelni.

Minden úgy történt, amint elhatározottam. István néhány másodperc múlva utban volt s sebesen hajtott Bikfalva felé.

VII.

Mégis csak furcsa egy láthatatlan uri ember az a sors uram.

Bolonddá tartja az embert, huzza-vonja orránál fogva, elkendőzi véle ifjabb leányát a reményt s mikor aztán feltétette vele a fejkötőt, hátat fordított vele, kinevetteti, ott hagyja a faképnél.

Máskor ismét éveken keresztül ott kerestem véle valamit, ahová sem ő, sem áldozatja mit sem tett s ha a jámbor halandó boszankodik, hogy nem találja, előlép sors uram, felkapja s úgy hajítja jobbra vagy balra, mint egy lapdát; s ha azután türelmét vesztve kikél ellene, vagy éppen ellene mer szegülni, szépen galléron ragadja s azután elkezd a tornát reszelni orra alá.

És mindezen szép foglalatosságokat sors uram olyan kedvvel s olyan fáradhatatlan szorgalommal űzi, hogy szinte bámulatra ragadja az embert s még mi több, ingyen; vagy legfeljebb akkorákat kacag az emberek contójára elkövetett csínjein, hogy olykor elhallatszák Berlintől Párisig; no de ez mind megjárja, a nagy urnak minden szabad.

Ez a sors uram tehát, ki míg az egyiknek kávécskát rendel, a másiknak irgalom nélkül fejéhez vágja a tejesfazekat, az én Pista barátommal miket is galléron ragadott s miután jól kiporozta kabátunkból az egyetem porát, persze azt sem kérdezve, hogy vajjon mi benne vagyunk-e a kabátban; ez a sors uram, mondom, egyszer csak mindakettőn-et összevett s olyan szépen behajított ugyanegy faluba, hogy az egyikőnk az egyik szélére, a másikunk pedig a másik szélére esett; — szóval régi jó barátok voltunk, később egy faluba kerülünk s gazdálkodtunk, tudniillik akkor, mikor volt miben.

No de ez végtére sem tartozván előadás-suokhoz, hagyjuk el s térjünk a dologra.

Miként tudjuk, évek multak el, mióta Pistával Bikfalváról távozván, szabad folyást engedünk az ottani eseményeknek, ezalatt elvégeztük a jogot s körülményeinknél fogva gazdák lettünk, még pedig egy faluban.

Forró júniusi nap volt, kedvező idő a szénatakarásra, de annál tikkasztóbb a munká-

sokra nézve, szépen száradt a felrázott rend a nap hevétől; magam is ott jártam kinn a réten, míg ki nem táradtam, ekkor aztán elkezdtem keresni egy gyalogfűzet, melynek árnyékában meghuzhassam magamat, de valóban alig sikerült egyet találhatnom s annak is jól összefodrozta egykori friss zöld levelét a nap heve; mindegy, gondolám, ha jobb nincs, ez is jó lesz s ezzel leheredtem a fűz gyér árnyékos oldalába s onnan néztem a szegény munkás népet, hogy mily erőmegfeszítésökbe kerül azoknak az, hogy a holnap kenyeret ma kell megkeresniök.

Elmélaztam...

Becsüld meg a természet emberét, a valódi becsületes munkást, mert ő jobban ismeri az életet náladnál s következképpen jobban is szereti, de jobban is megbecsüli azt.

Amint elmélkedtem magamban, egyszer csak megzörren hátam mögött a bokor s előttem széles panama kalapban, bő vitorlavászon ujasban és hasonnemű bugyogóban, kivágott szattyány cipőben megjelen az én Pista barátom, az egyik kezében hosszú csáti-ottal, a másikban krajcáros pipaszárra kovartélyozott cseréppipával.

(Vége köv.)

A szerkesztőség levele

Dr. VUCSKIOS GYULA.

NYILTTÉR.

Ez éppen gonosz egy időjárás, Müllerné asszony —

most nincs már tél, de még nyár sincs. Aki ilyenkor nem edzett, könnyen bajba kerül. De hálá az Égnek, nálam mindenki egészséges. Én mindig otthon tartom Fay valódi szódai ásványvizet, amitől és nálam nem is hall sohasem köhögést és erősen meghűlve sem vagyok soha. Mert hát Fay valódi szódaije valósgos csodadolog. És olcsó; csak 1 korona 25 fillér egy skatulya, amelyet mindenütt meglehet venni. De semmiestre se hagyjon utánzatot magára tukmálni, hanem mindig kátározottan a valódi Fay-felét kérje.

Vezérképviselő Magyarországon-Ausztrián részére: Guntzer W. Th. Wein IV. Grosse Neugasse 17.

Az élet minden bajában legjobb segítő és legmegbízhatóbb háziszser a

ERŐSIT!

SEGIT!

MEGŐ

Egy üveg ára 40 fillér.

Kapható mindenütt.

Székely Imre

elsőrangú úri- és női fehérnemű
tisztító intézete

Nagyvárad

Színház-utca 4.

Mant Frigyes

üveg- és porcellán kereskedése Nagyvárad,
Kossuth-utca, Mezey-ház.

Telefon szám: 474.

Bartos A. és Tsa

NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut 2. Bazár-épület.

Kiadólagos harisnya és ernyőkülönlegességek. —
Állandó nagy raktár férfi-, női- és gyermek-ha-
risnyákban s keztyűkben a leggyorsabbal a leg-
finomabbig, továbbá eső- és napernyők. — Foly-
tonos újdonságok — Javítások gyorsan eszközöl-
nek. — Pontos kiszolgálás. — Szolid árak. —

Preis R.

Paplan, madrac, szalmaszakok, pap-
lanlepedő, párnahuzat toll állandóan
kapható az ágynemű raktárban

Kossuth-utca 12.

Menyasszonyi kelengyét elkészít
ugyszintén művészi kézimunkákat

Kronemer Testvérek

Nagyvárad, Bazár-épület
színházzal szemben.

Menyasszonyi kelengyét Vász-
nat és Fehérneműt csakis

Strohmayer Pál

cégtől vegyünk!

Raktár: Nagyvárad, Szent László-tér 1. szám
a kishíd mellett.

Telefon 166.

Telefon 166

Alkalni vásárunk felülmúl

minden versenyt.

Divat selymek 75 krtól.
Női divat szövetek 46, 63, 82 kr.
Mosó barketek 22, 28, 33, 40 kr.
Mosó bordúros delin 24, 26, 28 kr.
Raktárunk egyéb készlete dec. 31-ig tetemesen
le van szállítva.

KLEIN TESTVÉREK divatruháza, Zöldfa-ut elején.

Kovács József

katonai- és polgári cipész.
Ortophéd munkák.

Nagyvárad, Beöthy Ödön-utca 35.

935—999 tk.

Árverési hirdetmény-kivonat.

A székelyhídi kir. járásbíró, mint tkvi ha-
tóság közhírré teszi, hogy a m. kir. kincstár vég-
rehajtónak Balog Imrénék végrehajtást szenvedő
elleni ügyében a nagyvárad kir. törvényszékhez
tartozó székelyhídi kir. járásbíró területén levő
Hegyközszentmiklós község határában fekvő és a
hegyközszentmiklói 136 sz. betétben II. 1. 2.
hrszám, 371. 372 hrszám alatt felvett szőlőre, a
végrehajtási árverést elrendelte és annak foganato-
sítására határidőül 1909 évi március hó 19-ik
napjának d. e. 9 óráját Hegyközszentmiklós köz-
ségben a község házához kitűzte.

Kikiáltási ár 632 korona, azonban az árve-
résre kitett ingatlan szükség esetén ezen áron alul
is el fog adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási
ár 10 százalékát készpénzben vagy óvadékképes
értékpapirokban letenni.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt
a kir. járásbíró, mint tkvi hatóságnál és Hegy-
közszentmiklós község előljáróságánál tekinthe-
tők meg.

Kelt a kir. bíróság, mint tkvi hatóságnál
Székelyhid, 1909 február 5.

J a k a b,
járásbíró.

Belépési felhívás a 6-ik évtársulatba.

A Belvárosi Takarékpénztár kebelé-
ben alakult **Belvárosi Takaré és
Hitelszövetkezet** minden év január és
július elsején egy-egy három évig tartó
új évtársulatot nyit. Mindenki tetszés
szerinti számban jegyezhet üzletrészeket
s minden üzletrész után hetenként 20
fillér fizetendő, melynek összege a három
év elteltével a felmerülő haszonnal
együtt fog az üzletrészeseknek vissza-
fizettetni.

A szövetkezet célja a takarékoságot
előmozdítani s a tagok hiteligényeit kielé-
gíteni. Szövetkezetünk tehát amellyel,
hogy a takarékoság ügyét szolgálja
tagjainak betéteik négyötödrésze erejéig
kölcsönt is nyújt.

Vidéki tagok a heti befizetéseiket be-
fizetési lapok útján teljesíthetik.

Felvételidő üzletrészenként 10 fillér
s az első betét befizetésekor min-
denki megkapja a saját nevére kiállított
betéti könyvecskéjét.

Szövetkezetünk igen tisztelt tagjait,
valamint mindazokat, kik szövetkezetünk
tagjai óhajtanak lenni felkérjük, hogy a
felvétel iránt intézeti helyiségünkben (Rá-
kóczi ut, Barts—Óvári palota) bármikor
jelentkezni sziveskedjenek.

A Belvárosi Takaré és Hitelszövetkeze
igazgatósága.

972—909 Tk. sz.

Árverési hirdetmény-kivonat.

A nagyvárad kir. törvényszék, mint tkvi
hatóság közhírré teszi, hogy a kir. kincstár vég-
rehajtónak Kathó Ferencné szül. Fekete Mária
végrehajtást szenvedő elleni végrehajtási ügyében
I. a csatári 576. sz. betétben A I. 1—2. sor.
1701. 1702. h. rszám alatt foglalt Veresdomb
dűlőben fekvő szántó és kertből álló szőlő földet
képező jószágtestre, melyet a 13637—1899. Tk.
sz. végzés az 1896. évi V. t. c. 12. § a alapján
500 frt. (1000 kor.) kölcsön terhel 190 korona
kikiáltási árban,

II.

ugyan azon betétben A 1. sor, 1743. hrzi.
szám alát foglalt a Veres domb dűlőben fekvő
szántóból áll. szőlőföldet képező jószágtestre, mely-
lyet a 15296—1898 telekkönyvi szám végzés foly-
tan az 1896. évi V. t. c. 12. §-a alapján felvett

2000 frt (4000 kor.) kölcsön terhel 492 korom
kikiáltási árban,

III.

ugyan azon betétben A 1. 2. 1706 hrsz.
alatt foglalt a Veres domb dűlőben fekvő szántó-
ból álló szőlőföldet képező jószágtestre, melyet a
13634—1899 Tk. sz. végzés folytán az 1896.
évi V. t. c. 12 § a alapján felvett 2000 frt (4000
kor.) kölcsön terhel, 1045 kor. kikiáltási árban
a végrehajtási árverést elrendelte s annak foganato-
sítására határidőül az 1909. évi március hó 20.
napjának d. e. 9 óráját Csátár község házához
ki tűzte.

Azonban az árverésre kitett ingatlan szükség
esetén ezen kikiáltási áron alul nem fog eladatni.

Árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási
ár 10 százalékát készpénzben vagy óvadékképes
értékpapirokban letenni.

Az árverési feltételek a kir. törvényszék, mint
tkvi hatóságnál és Csátár község előljáróságánál
tekinthetők meg.

Magy-Várad, 1909. január hó 15. napján.
A nagyvárad kir. törvényszék, mint tkvi hatóság.

Kiss András,
kir. tszéki bíró.

Közzgazdasági Bank Részv.-társ.
Nagyvárad, Teleky-utca 10 szám.
Telefon 742 sz. Postatakarékpénztár 20161 sz.

Betétek után tiszta

5%

kamatot fizet.

(Betét kamatadót az intézet fizeti.)

9076—1908. tkvi sz.

Árverési hirdetmény-kivonat.

A margittai kir. járásbíró, mint tkvi ható-
ság közzéteszi, hogy a kir. kincstár végrehajtónak
Schusster Jánosné szül. Takács Viola végrehajtást
szenvedett elleni 1499 kor. 33 fillér és jár. iránti
végrehajtási ügyében a nagyvárad kir. törvényszék
és a margittai kir. járásbíró területén levő Mar-
gitta község határában fekvő, a margittai 532. sz.
betétben a I. 1—4. sorsz. foglalt, a Nagyhegy és
a Kálvária dűlőben fekvő, együttesen 7450 kor.
szőlőfelújítási kölcsönrel terhelt 1563—1596. h.
szám szántókra, házra és kertre 900 korona,
ezennel megállapított kikiáltási árban a vég-
rehajtási árverést elrendelte és, hogy a fenti inga-
tan az 1909. évi március hó 20-ik napján d. e.
9 órakor tkvi hatóság árverelő helyiségében meg-
tartandó nyilvános árverésen a megállapított kiki-
áltási ár 2/3-án alul eladatni nem fognak.

Az árverelni szándékozók tartoznak az inga-
tanok kikiáltási árának 10 százalékát készpénzben
vagy óvadékképes értékpapirokban a kiküldött ke-
zeihez letenni vagy a bánatpénznek a bíróságnál
történt előzetes betétletét igazoló elismervényt a ki-
küldöttnek átadni. Az árverési feltételek a hivatalos
órák alatt a kir. bíróság mint tkvi hatóságnál és
Margitta község előljáróságánál tekinthetők meg.

Kir. járásbíró, mint tkvi hatóság.
Margitta, 1908. évi december hó 21-én.

H r a b a l l,
kir. járásbíró.

A folyó hó végén nyilvános aláí-
rásra kerülő

4 1/2 % m. kir. kincstári jegyekre

előjegyzéseket az eredeti felvételek
mellett elfogadunk.

MAGYAR BANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat